

P.S. Ti si mi bila u svemu naj

by Emir Sa on Friday, March 4, 2011 at 1:53am

Vidio sam svijet, vidio sam istok, zapad i jug. Na sjeveru živim. Putujem često i daleko i uvijek se vracam kuci, kud god da krenem. Volim aerodrome, onako djetinjasto a ne znam zasto, samo slutim da je nesto frojdanski - nicija zemlja i na rubu kapija moje proslosti, ulaznica je pasos. Moje pratilje se prosetaju kroz one aerodromske barikade, (pasosku kontrolu), jedva sekund po osobi i izvježbani osmijeh svakoj. Za mene, specijalno, par minuta! Brutalno ravnodusni pogledi, odmjeravanje, skaniranje pasosa (kao da mi dusu otvori), ponovo pogled ali ovaj put budan, malo nadignuta obrva pa par pitanja na indijanskom engleskom ili sluzbenom hrvatskom, listanje po pasosu i pecat!!! Najzad... i nevoljno ... i nadmeno. Iza mene ujedinjene nacije u redu, kao Lokice cupkaju u taktu i prevrcu ocima, hlade se svojim konvertibilnim pasosima umjesto lepeza. Draga me sijece pogledom, nervira je cekanje s druge strane saltera; mati me moli, satra me, boji se vratice me, izgnati; sef na poslu, brat, komsije i ovdje i tamo, svi kazu: promjeni drzavljanstvo, uzmi svedski pasos, mani se belaja! I dugo mi bilo svejedno, govorio sam: dobro, uzecu ga! ali odnedavno...bas i nije. Ima tome par godina, kako sve nesto razmislijam....

Identitet je nekoliko brojki u registru, kao lutrija. Mistican spoj genetskih mrvica i nepoznate mase spoljnih uticaja, uglavnom preodredjenih duhom vremena. Identitet je rezultat reakcije okoline na individualnu aktivnost bilo koje vrste i obrnuto, individualne reakcije na socijalne uslove i tehnoloski nivo, kulturu i jezik, ideoloske osnove i obicajni kodex. Stvaran i obnavljan u konstantnoj interakciji identitet je nuzno promjenjliv. Ta dinamicna strana postaje bolno vidljiva pri izlozenosti katastrofama i neocekivanim promjenama stanja stvarnosti, primjerice razvodom braka i odlaskom u inostranstvo. U potonjem slucaju uticaji spolja prijete da te udave, reakcija okoline poprima sekspirovsku tezinu dok se sama interakcija svodi na minimum, bar u pocetku. Ali panta rei, zar ne - plus na jednoj strani je cesto minus na drugoj i pozitivna nula na kraju... u najboljem slucaju.

Iz genetske perspektive posmatrano, mati mi je dala plemenitost i sposobnost empatije, zato radim u zatvoru, jer vjerujem u ljude. Ne pjevam kao slavuj ali se daleko cuje jer mi djed bijese mlinar a otac i dajdza bekrije. Od oca sam naslijedio i mekane ruke (za olovke, rece rahmetli majka), zedj za znanjem i rakijom, kafanske manire.

A kavic, kafana, krcma i birtija, to su nivoi jedne kulturne institucije gdje sam apsolvirao pojmove tipa trac, tringelt, kreda, prva pomoc (ili kako hantirati lopovluk, pederluk i kurvarluk), proza i poezija, govor tijela (citaj pravila ponasanja), psovka i naravno kafa kao slucajan susret, kao opusten razgovor, kao mi sto jesmo. Brat mi ostavljao gitaru i cigare na dohvat ruke, Horvatovo rimsko pravo sam nasljedio i shodno tradiciji položio, petokraku mi skoro urezali na celo i usadili respekt za tehnoloska dostignuca kroz crnobijeli tv i kragujevackog ficu (poslije toga je sve napredak). S njim su me vozili na sunat, bilo planirano utorkom ali stara majka rekla da se doktor goni u matarnu, glavonja jedan baksajski, utorkom se ni ves ne pere. I bi srijeda i bi svjetlo!

U susretu sa ljudima (gore spomenuta interakcija), onoj spontanoj igri u hladu studenstskog koridora ili glavne ulice, na pijaci, u hotelu, u amfiteatru ili zabacenom selu podno planine, posvuda sam otkrivao neke nove momente, nepisane vrijednosti i karakteristicne crte, mentalitet. Sirok je to arsenal: kad se pljuje pravo a kad na stranu; kako se cjenka u dinar, kako se gleda tudja zena i vozi tudji auto. Kvalifikovao sam se kroz sve stepene veselja i sve vrste uzdaha, naucio vaznost kontakta i tajnih precica, dodirnuli me odanost, postovanje, i haram i halal, vjera, zena, sloboda, zemlja... drzava... ..pasos! Onaj plavi, zbog kojeg med zadržavaju na aerodromima, pun pecata i viza.

Da, to sam ja! Sve to i pride...

Ja sam homo sapiens, bice svjesno ali i bice emotivno, veseo bez razloga, tuzan i za najmanje, tvrdoglav kad ne treba, rabljeni romantizar, bivsi trubadur, jalov patriota, nekom sin, nekom brat a nekom otac. Takvi i slicni detalji mog identiteta, razlikuju me od svakog vikinga. Oko, budimo realni, nista nije trulo u drzavi Svedskoj nit ´ bolesno. Mnogo toga je divno, pametno i nadasve umjereno. Osim zena, one su prelijepje. U praksi, ja sam vec dio toga, koristim moja prava i obavljam moja obaveze, govorim jezik, placam porez, gledam hokej i vezem pojas kad vozim. Ali...

Pasos, kao da mi je uvezan paukovom mrežom. Taman kad se nakanim na onaj crveni, kraljevski, desi se vec pomenuti teatralni minut na nekoj granici i svaki put, kad vec prodjem, pljunem na stranu i kazem: "E necu bas!" Onda dugo cutim, trazim u mom vlastitom dzuboksu (negdje u potiljku, blize lijevom uhu) jednu staru pjesmu, himnu...

Svi mi drugi svoju tamu nude

a iz tebe sija vječni sjaj

zato si u svemu za me naj

naj, naj, naj, naj.....

P.S. Veze između ljudi se ne mogu shvatiti izvana. Ko pokuša, izlaze se neuspjehu a druge predrasudama.